

Mediesosiologi

Mediesosiologien som en sosiologisk bindestrek står ikke særlig sterkt blant dagens norske sosiologer. Dette kan blant annet tilskrives at mediesosiologien vokste fram under det funksjonalistiske paradigmet og at bindestreken ble et perspektiv innenfor den fremvoksende tverrfaglige medievitenskapen, heller enn en viktig del av sosiologien. At vi har valgt å vie et temanummer til dette, er et forsøk på å vekke til live mediesosiologien som en bindestrek i det sosiologiske miljøet. Videre har det ikke vært et ønske å begrense forfatterne i forhold til hvilket perspektiv de anlegger i sine analyser, så lenge det dreier seg om sosiologiske studier av mediene. Mediesosiologien blir dermed forstått som bestående av et mangfold av perspektiver og temaer som har det til felles at de tilnærmer seg mediene i et samfunnsperspektiv. Men hvorvidt man kaller forskningen for mediesosiologi eller ikke blir allikevel underordnet ambisjonen om at sosiologer i større grad enn i dag, må innlemme mediene som en naturlig del av sin portefølje av studieobjekter, om vi skal ha som ambisjon å forstå oss på dagens komplekse samfunn.

Den første artikkelen i nummeret er skrevet av Tore Slaatta. Den ser på medieforskningens plass i den tidlige norske sosiologien. Gjennom en historisk studie av etableringen av Institutt for samfunnsforskning (ISF) og Institutt for sosiologi, og hvor viktig kontakten med amerikansk sosiologi, og spesielt Paul Lazarsfeld, var i denne perioden, viser han hvordan medier kunne blitt et sentralt tema for norsk sosiologi. At det ikke ble slik, forklarer han blant annet med den spesielle mediesituasjonen vi hadde i Norge i etterkrigstiden, med partipresse og statlig monopol på radio og tv, og de prioriteringer som de viktige forskningsstrategene Arne Næss, Stein Rokkan og Johan Galtung valgte å forfølge.

Øystein Pedersen Dahlen har skrevet en artikkel om nettavisers bruk av hyperlenker og hvordan digitaliseringen har endret nyhetsinstitusjonen. Artikkelen gir en fin oversikt over forskningen på nettaviser og nettjournalistikk. I tillegg presenteres egen empirisk forskning på bruken av hyperlenker: Pedersen har gjort analyser av hvilken informasjon som er tilgjengelig i utvalgte norske og internasjonale nettaviser, samt brukernes innflytelse på det som

presenteres i nettavisene. Han konkluderer med at bruken av hyperlenker like godt kan sies å representere en reduksjon i informasjonstilgang som en økning; nettaviser har en tendens til å henvise til et ganske begrenset og internt univers med sine lenker, da journalistene gjerne henter stoff fra egne eller andres nettaviser, og i stadig mindre grad selv går ut i felten.

Unn Conradi Andersen har analysert debatten rundt tildelingen av Fritt Ords Pris til Nina Karin Monsen, den tilhørende debatten rundt felles ekteskapslov og den såkalte kulturkampen, som har blitt viet mye oppmerksomhet i norsk offentlighet de siste årene. Andersen tilnærmer seg debattene med utgangspunkt i offentlighetsteori og begrepet motoffentlighet. Hun ønsker å undersøke hva som kan sies å representere et motoffentlig standpunkt i denne debatten. I tillegg til at artikkelen inneholder en interessant empirisk analyse, og kartlegger hva som representerer hegemoniske og utfordrende posisjoner i dagens norske offentlighet, bidrar artikkelen til å aktualisere den teoretiske litteraturen om motoffentligheter på en samtidig empiri.

I tillegg til de vitenskapelige artiklene inneholder nummeret også en kommentarartikkel, skrevet av Kjersti Thorbjørnsrud. Hun tar for seg forholdet mellom politikere og mediene, og argumenterer for at Norge representerer en ekstrem case, i det det norske politikkkfeltet inngår i et utypisk asymmetrisk avhengighetsforhold til journalistikk og medier.

Det er ganske ulike temaer som tas opp i nummeret, men de forholder seg alle til medier. Der Slaatta anlegger et historisk blikk på medieforskningens plass i den tidlige sosiologien, tar Dahlen, Andersen og Thorbjørnsrud for seg ulike aspekter ved dagens norske medier. Dahlen er opptatt av om digitaliseringen virkelig representerer en demokratisering og en økt informasjonstilgang, Andersen er opptatt av hva som kan sies å representere en motoffentlig posisjon i dagens norske offentlighet og Thorbjørnsrud er opptatt av maktforholdet mellom politikere og journalister i dagens Norge. De handler alle om viktige aspekter ved mediernes plass i samfunnet, og er slik interessante bidrag til den sosiologiske forskningslitteraturen om medier – mediesosiologien om du vil.

Nummeret inneholder også tre bokanmeldelser: Håkon Leiulfsrud har anmeldt boka *Klassebilder*, Ann Therese Lotherington har anmeldt boka *Rettferdighet* og Per Arne Tufte har anmeldt boka *Metodene våre*.

Håkon Larsen